

particular melismata, is an important criterion for determining the level of professional skills of the musician, his or her feeling of style and degree of readiness of the future teacher of music.

Key words: ornament, melismata, trill, gruppetto, mordant, grace note, long grace note.

Дата надходження статті: 15.05.2015р.

УДК 373.3.036:398.8(045)

Ярова М.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м. Хмельницький)

Фольклор у системі музичного виховання учнів молодших класів

У статті аналізується значення фольклору в естетичному вихованні учнів. Вивчення дітьми художньої народної творчості українського народу, зокрема музичної, його багатющої духовної спадщини, розкриває перед ними невичерпні можливості народного таланту, виховує любов і повагу до своєї землі, гордість за свій народ. Усі найвидатніші педагоги світу визнавали, що виховання дитини завжди має ґрунтуватися насамперед на культурно-історичних цінностях своєї нації, а вже пізніше відбувається знайомство з традиціями інших народів. Інтерес української сучасної педагогіки до кращих зразків українського національного фольклору - це не ностальгія, а усвідомлення та шана тих колосальних зусиль сотень попередніх поколінь, які зумовили сьогоднішній рівень культури нашого суспільства, її розвиток та досягнення.

Ключові слова: фольклор, освіта, виховання, традиції.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Виховання підростаючого покоління для кожної нації є найважливішим складником національної культури. Передача всіх культурно-історичних традицій батьків, дідів і прадідів завжди гарантувала вічність життя нації. Нація, за К. Ушинським, – це насамперед система різноманітних природних (біологічних, анатомічних, фізіологічних, психічних), історично обумовлених ознак тіла, душі й розуму. Отже, справжнє виховання не може існувати в «чистому вигляді», тобто поза традиційною культурою певної нації. Усі найвидатніші педагоги світу визнавали, що виховання дитини завжди має ґрунтуватися насамперед на культурно-історичних цінностях своєї нації, а вже пізніше відбувається знайомство з традиціями інших народів. Незаперечний закон дидактики: пізнання навколишнього світу починається зі знайомства з рідною вулицею, селом чи містом, своєю країною, а вже потім – з іноземними, сусідніми краями. Тобто, від пізнання свого, рідного, національного – до пізнання чужого, багатонаціонального, світового. Вони акумулюють у собі активізацію творчого пошуку ефективних форм і методів організації навчально-виховного процесу, переосмислення мети й змісту виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Розкриттю історико-педагогічних проблем музичної освіти сприяє також цілий спектр сучасних дидактичних досліджень провідних учених, де визначено шляхи реформування змісту, форм, методів сучасної мистецької освіти та перспективи її подальшого розвитку (А. Болгарський, С. Горбенко, І. Зязюн, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Рудницька та ін.). Становлення циклу теоретичних дисциплін («Музичний фольклор», «Музична фольклористика», «Історія народно-музичного виконавства», «Транскрипція», «Співочі стилі» та ін.), які є вирішальними для підготовки спеціалістів за фахом «Музичний фольклор» («Етномузикологія»), відбувалось під значним методичним впливом філологічних курсів, зокрема усної народної словесності, що викладались в університетах з другої половини ХІХ ст. Завдання нашого дослідження зумовили аналіз основ вивчення та методики викладання фольклору, зокрема праць таких російських учених, як М. Азадовський, Ф. Буслаєв, О. Веселовський, О. Міллер та ін., а також ознайомлення з науковим доробком українських славістів – Л. Білецького, О. Бодяньського, М. Костомарова, М. Максимовича, О. Потебні, І. Срезневського, М. Сумцова та ін.

Формулювання цілей статті... Мета статті – проаналізувати існуючі програми з музичного мистецтва в загальноосвітній школі та виявити наповненість їх фольклорним музичним матеріалом. На нашу думку вивчення музичного фольклору має велике виховне значення. Він розкриває перед дітьми невичерпні можливості народного таланту, виховує любов і повагу до своєї землі, гордість за свій народ.

Виклад основного матеріалу... Навчання та виховання учнів неможливе без вивчення художньої народної творчості. Відповідно до Концепції загальноосвітньої національної школи

України споконвічність, первинність культурно-історичних традицій народу, діалектична єдність їх із загальнонародською культурою є вихідним принципом при конструюванні змісту освіти і виховання. Фольклор як безпосередній спадкоємець найдавніших форм людської культури доніс до наших днів естетичне уявлення минулих поколінь, вивірений століттями художній досвід. Виражаючи рівень свідомості й світосприйняття народних мас, фольклор зберігає в кожному історичному епоху значення первинної художньої переробки сукупного чуттєво-практичного досвіду, є складним естетичним, художнім і соціальним явищем. У наш час проблема використання фольклору залишається досить гострою. І педагоги, і музиканти єдині в тому, що віковічні духовні традиції народу повинні стати надбанням дітей: рідна мова, пісня, казка мають врятувати їх від безпам'ятства, безликоності й сірості.

Народна практика музичного виховання виробила чимало засобів розширення естетичного й художнього досвіду дітей, пробудження творчих здібностей у різних видах музичної діяльності. Пошук шляхів ефективного розвитку музичних здібностей у дітей спонукає звернутися до досвіду народної педагогіки, до дитячого музичного фольклору, який є випробуваним засобом прилучення дітей до прекрасного, увібравши естетичний, моральний, світоглядний досвід багатьох поколінь. Зрозуміло, що в наш час, коли утверджуються відчуття рідної землі, усвідомлюється необхідність сприйняття предковичних культурних цінностей, природним стає звернення науковців до забутих імен вітчизняної освіти й мистецтва, духовних здобутків попередніх поколінь, вироблених ними принципів музичної освіти й виховання.

Слід зазначити, що аналізуючи програми з музики 1-4 класів, складених під керівництвом О. Ростовського та Л. Масол, ми спостерігаємо, що автори спираються на фольклор у музичному вихованні дітей. Якщо порівняти з програмами українських шкіл 20-30-х рр. минулого століття, то ми бачимо, що там також використовували забавлянки, ігрові пісні («Печу, печу хлібчик», гра «В залізного ключа» або «У вовка», «Гриби»).

Від найдавніших часів наш народ зберіг календарно-обрядові традиції, які існують і по теперішній час. За допомогою пісні, казки, приказки люди безпосередньо спілкуються, передають мудрість. Звичайно, можна згодитися зі словами Софії Грици, що «усність, безперервність варіювання відрізняє фольклор од літератури. Якщо фіксована копія не наносить шкоди завершеному літературному чи музичному творові..., то для фольклору вона тільки фрагмент перерваної інформації і згубно діє на народну імпровізацію» [1, с. 175]. Та якщо б не записувати ті ж колядки, веснянки, купальські пісні, балади, думи, то хіба ж ми, мешканці малих та великих міст, а навіть і сіл, могли б їх почути.

Багато українських педагогів, композиторів, письменників зверталися до народної пісні, музичного фольклору. Так М. Леонтович вважав народну музику незамінною у вихованні підростаючого покоління. У програмах початкових шкіл України того періоду на уроках співу використовували підручники, призначені для шкіл з українською мовою навчання (збірники «Народних пісень», «Шкільний співаник» Ф. Колесси [2, с. 2]).

Відомо, що музична культура людини невід'ємна від культури народу, до якого вона належить, або серед якого живе. Програми з музики, створені під керівництвом професора О. Ростовського на основі педагогічної концепції Д. Кабалевського, увібрали традиції й досягнення сучасної педагогіки, передовий досвід учителів. Своїм змістом вони істотно відрізняються від попередніх програм. Йдеться про цілеспрямоване використання музичного фольклору у вихованні школярів. В програмі особлива увага приділяється українській народній музиці, що повинна розкритися дітям як частина життя народу, цілісне явище його духовної культури.

Закладена у програмах концепція музичного виховання школярів на основі української національної культури ґрунтується на таких положеннях: любов до народної музики, пісні – найприродніше і найглибніше духовне начало людського життя, адже кожна дитина генетично несе в собі начала тієї музичної свідомості, на якій в далекому минулому зросла могутня стихія музичного фольклору; опора на фольклор сприяє проникненню умів до глибин народної творчості, наближення до сформованих у продовж віків уявлень про сутність людини, її духовність, красу і гармонію довкілля; народна музика повинна увійти до загальної музичної свідомості як безпосередньо живе, хвилююче і цілісне явище, а не як романтична спадщина, перед якою усі мають безперечно поклонитися; фольклор слід вивчати не як сукупність його видів і жанрів, а як саме життя народу від найдавніших часів до сьогодення, як цілісний духовний, матеріальний та практичний світ людини; музика є складовою частиною народної творчості, тому повноцінне сприймання пісенних жанрів не можливе без їх зв'язку з іншими видами фольклору.

Увага вчителя до народної музики як цілісного явища допоможе розкрити своєрідність народно-пісенних жанрів, особливості їх перетворення у творах професійних композиторів. Важливо, щоб діти відчули фольклор не як щось архаїчне, а як природну і невід'ємну частину

сьогодення; ні наука, ні практика музикування не знайшли поки-що гідної заміни первинній стихії природної музикальності людини, на якій зросла музична культура народів світу. Відчуття елементарного ритму, потреба у періодичній повторності метроритмічних акцентів є найсуттєвішою частиною природної музикальності людини. Музично-виховна робота, що не орієнтується на неї на початковому етапі, не може бути ефективною.

В узагальненому вигляді суть концепції музичного виховання дітей на основі української національної культури полягає у ставленні до музичного фольклору як невід'ємної частини духовного життя українського народу; у визнанні провідної ролі фольклору у музичному вихованні дітей; у зверненні до музичної народної творчості через призму її життєвих зв'язків з духовним матеріальним і практичним світом людини; у розгляді українського музичного фольклору в діалектичній єдності з фольклором інших народів; у вивченні професійної музики через призму її фольклорних джерел; у розкритті естетичного змісту народної музики на основі досягнення школярами суті й особливостей музичного мистецтва. Складові частини цієї концепції, взяті кожна окремо, не зможуть забезпечити успішного використання музичного фольклору у вихованні дітей – ігнорування навіть однієї позиції, при дотриманні всіх інших, також негативно відобразатиметься на виховному процесі. Тільки комплексна організація цієї концепції сприятиме ефективному впливу народної музики на школярів.

У підготовці програми її автори виходили з досвіду народної педагогіки, обрядів і традицій музикування, з таких ідей українських музикантів і педагогів, як визначальна роль фольклору в музичному вихованні дітей (М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий, Ф. Колесса); музично-творчий розвиток дітей за допомогою різноманітних ігор з рухами, танцями, співом (В. Верховинець). Варто відзначити особливу цінність педагогічних ідей видатного українського композитора і педагога М. Леонтовича, котрий надав першорядного значення народній пісні як найдемократичнішому жанру, близькому і зрозумілому дітям, вважав народну музику незамінною у вихованні дітей.

В основу програми з музики для молодших класів покладено, насамперед, дитячий чинник, який охоплює словесну творчість дорослих для дітей (колискові пісні, пестушки, забавлянки тощо); творчість дорослих, яка з часом перейшла до дитячого репертуару (заклички, лічилки, ігрові пісні) і безпосередньо дитячу творчість (скоромовки, лічилки). Наприклад, до програми входять колискові пісні «Ой, ходить сон», «Ходить сонце по вулиці», «Котику сіренький», пестушки «Гой-да, гой-да», «Печу, печу хлібчик», «Тапці, ручки, тапці», заклички «Вийди, вийди, сонечко», «Іди, іди, дощику», ігрові пісні «А ми просо сіяли», «Дітки колом стоять», «Біла квочка», «Дибидиби», лічилки «Кумо, кумо, що варила?», «Ходить квочка коло кілочка», «Котилася торба», скоромовки «Тук, тук чобіток», «Каркнув крук», «Бігли коні під мостами» тощо.

Початку навчального року в школі відповідають пісні літньо-осіннього циклу, серед яких особливо виділяються жнивварські. Учні їх починають розучувати з першої чверті другого класу («Ой, куриться доріженька», «Вгору, сонінко», «Ой добра була нива»). У третьому класі розучують пісні «Котився сніпочок», «Золоті серпики брязчали», «Вийшли в поле косарі» тощо. У наступному класі, поряд з повторенням вивчених пісень, продовжується розучування нових, зокрема, пісень «У понеділок раненько», «А вже сонце котиться», «Бувай здорова, ниво» тощо.

Наступним фольклорно-пісенним циклом, що пронизує програми усіх класів, є народні веснянки. У першому класі, наприклад, розучуються веснянки «Вийди, вийди, сонечко», «Подольночка», «Ми кривого танцю йдемо». У наступних класах вивчаються нові веснянки. Щороку один із уроків присвячений весняним пісням, іграм, хороводам. Узагальнюючого характеру набуває використання музичного фольклору в 4-му класі. Своєрідність музичної мови різних народів – така головна змістовна лінія уроків у цьому класі.

Програми визначають систему естетично спрямованих узагальнених знань про музичне мистецтво, втілених у їх тематичній побудові. Кожна навчальна чверть передбачає засвоєння ключових знань, набутих у результаті досягнення конкретної теми, та знань часткових, супутніх, які включають відомості про конкретні елементи музичної мови, побудову творів, історію їх написання тощо.

Проект програм з музики середньої загальноосвітньої школи, складений А. Авдієвським, А. Болгарським, І. Гадаловою, З. Жофчаком [3] відображують традиційний підхід до змісту і методів музичного виховання, оновлений в дусі часу. Автори вважають, що нова програма має органічно вписатися в систему сучасної національної музичної культури: «Сьогодні школа повинна не на словах а на ділі забезпечувати невід'ємність музичної культури людини від культури її народу, регіону і соціально-культурного середовища» [3, с. 4]. Програма створює умови для ґрунтовного освоєння учнями початкової школи різних пластів музики – фольклору, класичної та сучасної популярності. Репертуар програм побудований на фольклорі, який розглядається як важлива

сфера духовної культури українського народу. Концептуальні засади, тематичний зміст і методична наповненість програм не дають змогу розглядати їх як нове і значне явище в українській музичній педагогіці. Насамперед слабкою є теоретична база програм. У пояснювальній записці вказується, що в їх основу покладено методологічну, культурологічну та соціологічну концепції, що ґрунтуються на таких вихідних положеннях:

- українська музична культура, що склалася історично, має самобутні національні особливості й водночас є частиною європейської культури;
- сучасна музична культура є системою, до якої входять різні види музики (фольклор, класична і масова популярна музика), культурні й регіональні традиції, що мають своє середовище побутування;
- визначальне місце в системі музичної культури посідає музичний фольклор;
- масове музичне виховання за своїм завданням відрізняється від спеціальної музичної освіти;
- сучасна музично-естетична ситуація в країні є критичною.

Як відомо, під концепцією розуміється система поглядів на певні явища й процеси, спосіб тлумачення якихось явищ чи подій, головна ідея будь-якої теорії. Очевидно, що дані положення не становлять цілісної системи поглядів на процес музичного виховання, не вказують способу тлумачення цього процесу, не містять певної ідеї щодо музичного виховання. Тим більше вони не можуть водночас складати концепції різного рівня – від методологічного до частково наукового. Залишається лише гадати, яке змістове навантаження (методологічне, культурологічне чи соціологічне) несе, наприклад, таке положення: «Масове музичне виховання за своїм завданням відрізняється від спеціальної музичної освіти», або: «Сучасна музично-естетична ситуація в країні є критичною». Автори не говорять про власне педагогічну концепцію. Фактично, лише четверте положення має педагогічне спрямування.

Серед завдань музичного виховання загальноосвітньої школи, що їх становить ця програма, є завдання формувати в учнів повноцінне сприйняття музики (народної, класичної, сучасної), виховувати бажання грати на музичних інструментах, співати, займатися музичною творчістю. Всі учні повинні оволодіти правильним, емоційним, виразним співом пісень, що сприятиме розвитку і збагаченню культури їхніх почуттів, розвитку їхнього музичного смаку. Виконання цих завдань у процесі музично-естетичного виховання потребує вміння зацікавити дітей вивченням музичного фольклору, грою на українських народних інструментах.

Досить широко тлумачиться мета уроків музики – забезпечити формування духовної культури особистості у тісному зв'язку з культурою її народу. Однак уроки музики аж ніяк не можуть забезпечити досягнення цієї мети – це завдання усього навчально-виховного процесу в школі та позашкільних закладах. Невизначеність мети музичного виховання позначилася й на змісті музичного виховання. Зокрема, автори вважають, що на початковому етапі музично-естетичного виховання змішувати народну музику з іншими видами музики, а також епохами і стилями не слід, бо «різні музично-естетичні системи потребують щоразу іншого характеру сприймання, наявність різних слухових навичок». Однак цього положення не дотримуються навіть самі автори: уже в 1-му класі поряд з українською народною музикою значне місце посідають твори професійних композиторів, у тому числі інструментальна музика різного жанру і стилю. І це правильно, оскільки обмеження музичних вражень лише народними піснями і танцями суттєво звужує можливості взаємозв'язків музики і життя.

Основною функцією змісту програми є звернення до духовної сфери дитини, вплив на її творчий розвиток, формування у п'ятикласників цілісного сприймання світу на основі взаємозв'язків традиційних видів мистецтва. Вивчення музичного мистецтва у взаємозв'язку з літературою та образотворчим мистецтвом повинно здійснюватися за основним принципом подібності і відмінності, що допомагає учням розкривати багатоманітність зв'язків музики та інших видів мистецтва на основі життєвого змісту.

Загальна мета конкретизується в завданнях, спрямованих на формування предметних компетенцій:

- формування культури почуттів, збагачення емоційно-естетичного досвіду, розвиток універсальних якостей творчої особистості;
- формування здатності сприймати та інтерпретувати музичні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки, судження, оцінки;
- формування уявлень про сутність, види та жанри музичного мистецтва, особливості його інтонаційно-образної мови, засвоєння основних музичних понять та відповідної термінології – пізнання навколишнього світу засобами музичного мистецтва;
- опанування вокально-хоровими вміннями та навичками – здатності керуватися набутими музичними знаннями та вміннями у процесі самостійної діяльності та самоосвіти;

- виховання ціннісних орієнтацій у сфері музики, музичних інтересів, смаків і потреб; розвиток загальних і музичних здібностей, творчого потенціалу особистості;
- розуміння учнями зв'язків музики з іншими видами мистецтва, з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

На уроках музики пропонується використовувати дитячі музичні іграшки-інструменти: мелодійні (гуслі, бандура, металофон тощо) та ударні (барабан, бубон, трикутник тощо). Також застосовують електромузичні спрощені інструменти типу фаямі, іграшковий баян, піаніно, ксилофон тощо.

Аналіз матеріалу з музичної народної творчості, який пропонується для вивчення в школах, а також шкільних програм з музики показує, що музичний фольклор подається у них в достатній кількості. Але досвідчені вчителі цим не обмежуються. Програма є основним орієнтиром при складанні календарних планів на рік. При потребі окремі твори можуть замінюватись іншими, більш доцільними, більш сприйнятливими для дітей того чи іншого класу. Педагогічний матеріал доцільно використовувати зі збірок творів українських композиторів, які протягом багатьох років були в забутті і не перевидавались, це – збірки композиторів, які займалися збиранням народних пісень: М. Лисенка, М. Леонтовича, Ф. Колесси, Я. Степового, К. Стеценка та ін. Наприклад, збірка М. Лисенка «Молодоці» вміщує 25 ігрових пісень і 13 веснянок, і не втратила своєї життєвості і сьогодні. В ній до кожної пісні подається опис гри та інші нотатки щодо їх вивчення і виконання.

Пісні збірки В. Верховинця «Весняночка» сприяють розвиткові дитячої уяви, їхнього світогляду. Характерною рисою цих пісень є багатогранність педагогічного та естетичного впливу їх на вихованців. В. Верховинець написав багато поспівок, в яких відчуваються інтонації дитячої розмови. Поспівки враховують ладотональні особливості народної пісні, вони нагадують маленькі мело дії-говірки.

Збірка Я. Степового «Проліски» – готовий навчальний посібник, який охоплює сто українських пісень. До збірки пісень «Нам пора для України жити» увійшли перлини українських народних пісень. Крім різноманітних за жанром народних пісень, збірник містить пісенні зразки на слова І. Франка і Т. Шевченка. Проникнення в поетичний світ народних мелодій, вміщених у згаданих збірках, забезпечує засвоєння дітьми, характерні для українського народу образно-емоційної та музично-тональної системи, сприяє музичному та естетичному розвитку дитини. Дуже цінними для шкіл є перевидання збірок «Шкільний співаник» І. І. Воробкевича, «Шкільний співаник» Ф. Колесси, збірки народних пісень «Молодоці» М. Лисенка та ін.

Висновки... Фольклор слід вивчати не як сукупність його складових, а як саме життя нашого народу від найдавніших часів до сьогодення, як цілісний духовний, матеріальний та практичний світ людини. Тільки шляхом спілкування з народними музикантами, шляхом проведення фольклорних свят, відвідування концертів, конкурсів, оглядів музичних колективів, поступово формується світогляд, морально-естетичні смаки, та патріотичні почуття гордості за свою землю та свій народ. Інтерес української сучасної педагогіки до кращих зразків українського національного фольклору – це не ностальгія, а усвідомлення та шана до тих колосальних зусиль сотень попередніх поколінь, які зумовили сьогоднішній рівень культури нашого суспільства, її розвиток та досягнення.

Проблема естетичного виховання учнів засобами національного пісенного фольклору на засадах синтезу мистецтв у загальноосвітній школі лишається вивченою недостатньо й потребує додаткових наукових пошуків та експериментальної перевірки ефективності системи.

Список використаних джерел і літератури:

1. Авдієвський А. Т., Болгарський А. Г. та ін. Проект програм з музики середньої загальноосвітньої школи та позакласна робота з музики. 1-4 класи. – К. – 1991. – 73 с.
2. Апраксина О. А. Методика музикального виховання в школі.: Уч. пособ. для студентов пед. ин-тов. – М.: Просвещение. – 1983. – 224 с.
3. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищих та середніх учбових закладів. – К.: Музична Україна. – 1990. – 334 с.
4. Іваницький А. Українська народна музична творчість. – К.: Муз.Україна. – 333 с.
5. Кабалевський Д. Б. Воспитание ума и сердца. Книга для учителя. 2-е изд. – М.: Просвещение, 1984. – 206 с.

Транслітерований список літератури:

1. Avdiievskiy A. T., Bolharskiy A. H. ta in. Proekt prohram z muzyky serednoi zahalnoosvitnoi shkoly ta pozaklasna robota z muzyky, 1-4 klasy, Kyiv, 1991, 73 p.
2. Apraksina O. A. Metodika muzikal'nogo vospitaniya v shkole: Uch. posob. dlia studentov ped. yn-tov. Moskva, Prosveshchenye, 1983, 224p.

3. Ivanytskyi A. I. Ukrainska narodno-muzychna tvorichist: posibnyk dlia vyshchyykh ta serednykh uchbovykh zakladyv, Kyiv Muzychna Ukraina, 1990, 334 p.
4. Ivanytskyi A. Ukrainska narodna muzychna tvorichist, Kyiv, Muz.Ukraina, 333 p.
5. Kabalevskij D. B. Vospitanie uma i serdtsa. Kniga dlia uchitelya. Vol. 2, Moskva, Prosveshhenie, 1984, 206 p.

Аннотация

**Фольклор в системе музыкального воспитания учеников младших классов
Яровая М.В.**

В статье анализируется значение фольклора в эстетическом воспитании учеников. Изучение детьми творчества украинского народа, в частности музыкального, его богатейшего духовного наследия раскрывает перед ними неисчерпаемые возможности народного таланта, воспитывает любовь и уважение к своей земле, гордость за свой народ. Все самые выдающиеся педагоги мира признавали, что воспитание ребенка всегда должно основываться в первую очередь на культурно-исторических ценностях своей нации, а уже позже происходит знакомство с традициями других народов. Интерес украинской современной педагогики к лучшим образцам украинского национального фольклора – это не ностальгия, а осознание и почет к тем колоссальным усилиям сотен предыдущих поколений, которые обусловили сегодняшний уровень культуры нашего общества, ее развитие и достижение.

Ключевые слова: фольклор, образование, воспитание, традиции.

Summary

**Folklore in the System of Music Upbringing of Primary School Pupils
Yarova M.V.**

The value of folklore in aesthetic education of students that has a significant educational value has been analyzed in the article. Learning by the children artistic folk works of Ukrainian people, in particular musical, its rich spiritual inheritance exposes inexhaustible possibilities of folk talent, teaches love and respect to the Motherland, pride for the people. All the most prominent pedagogues of the world acknowledged that education of a child, first of all, should be based on the cultural and historical values of the nation, and only later there is an acquaintance with traditions of other people. Interest of Ukrainian modern pedagogic to the best standards of Ukrainian national folk-lore is not nostalgia, but awareness and honor, to those huge efforts of hundreds of previous generations, which stipulated the today's level of culture of our society, its development and achievements.

Keywords: folklore, education, traditions.

Дата надходження статті: 15.04.2015 р.